

Математичний Вісник
Наукового товариства
імені Шевченка
2014. — Т.11

Mathematical Bulletin
of the Shevchenko
Scientific Society
2014. — V.11

ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ ШАРКО

(25.09.1949 — 7.10.2014)

7 жовтня 2014 року у віці 65 років пішов із життя видатний математик і талановитий вчитель Володимир Васильович Шарко.

Він народився 25 вересня 1949 р. у смт. Отиня, тепер Отинія Коломийського району Івано-Франківської області в сім'ї службовців. В 1959 р. батьки переїхали до м. Станіславів (нині Івано-Франківськ). Під їх впливом захоплення математикою формувалися у Володимира Васильовича з раннього дитинства. Велику роль у цьому зіграло те, що його батько, Шарко Василь Іванович, до другої світової війни був вчителем математики в старших класах середньої школи в м. Ізюм (Харківська обл.).

Після закінчення середньої школи № 5 в м. Івано-Франківську він вступив до Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. В 1973 році після завершення навчання на механіко-математичному факультеті був прийнятий до аспірантури Інституту математики Академії Наук УРСР. Його науковим керівником був професор Юрій Юрійович Трохимчук. В 1976 році в Інституті математики АН УРСР захистив кандидатську дисертацію, а в 1987 році у Математичному інституті ім. В.А. Стеклова АН СРСР – докторську дисертацію за спеціальністю геометрія і топологія.

З 1976 року діяльність Володимира Васильовича була нерозривно пов'язана з Інститутом математики НАН України. В 2001 році в Інституті математики був створений відділ топології і В.В. Шарко був обраний завідувачем цього відділу, а в 2007 році він був призначений на посаду заступника директора з наукової роботи Інституту математики.

В.В. Шарко був провідним спеціалістом в області топології та її застосувань. Його перу належать біля 100 наукових робіт серед яких дві монографії з топології. 20 його учнів захистили кандидатські дисертації, троє з них також стали докторами наук.

В свої перших роботах В. В. Шарко суттєво розвинув теорію Морса, побудувавши нові інваріанти ланцюгових комплексів і застосувавши їх до вивчення алгебраїчної природи неоднозв'язних многовидів. Зокрема він отримав необхідні та достатні умови існування мінімальних ланцюгових комплексів в гомотопічному типі, а також описав компоненти зв'язності просторів точних функцій Морса на неоднозв'язних многовидах.

Подальші інтереси Володимира Васильовича відносилися до теорії динамічних систем. В спільних працях з академіком РАН А.Т. Фоменком ним було знайдено оцінки для числа замкнених орбіт гамільтонових систем на многовидах. Крім того, В.В. Шарко детально дослідив структуру гладких функцій та векторних полів з ізольованими особливостями на поверхнях і отримав умови їх топологічної еквівалентності, а також отримав незалежне доведення класифікації компонент зв'язності просторів функцій Морса на компактних поверхнях.

В останні роки основну увагу він приділяв застосуванню методів некомутативної геометрії до алгебраїчної топології та якісної теорії векторних полів на многовидах. Зокрема, В.В. Шарко побудував нові L^2 -інваріанти гільбертових комплексів і з їх допомогою отримав точні значення мінімально можли-

вого числа замкнених орбіт відповідного індексу у цього класу векторних полів, а також довів, що ці числа є гомотопічними інваріантами многовиду.

За свої видатні наукові досягнення В.В. Шарко був нагороджений премією ім. Миколи Остроградського (1980 р.), преміями Крилова і Лаврентьєва Національної Академії Наук України (в 2005 р. та 2010 р., відповідно), Державною премією України у галузі науки і технології (2006 рік). 6 травня 2006 року на Загальних зборах Національної Академії Наук України В.В. Шарко був обраний членом-кореспондентом НАН України.

Володимир Васильович був дуже енергійною людиною і зробив багато для розвитку математики в Україні та за її межами. З 1987 року він працював професором Київського Національного Університету ім. Тараса Шевченка. Він також був заступником академіка-секретаря секції математики Національної Академії Наук України, членом Київського та Американського математичних товариств, заступником головного редактора "Українського математичного журналу", членом редакційної колегії "Методів функціонального аналізу і застосувань", "праць Міжнародного геометричного центру", та "Математичного Вісника Наукового товариства Шевченка".

Навіть в останній день життя він керував засіданням спеціалізованої вченої ради, на якому відбувся захист двох кандидатських дисертацій.

Пам'ять про Володимира Васильовича буде завжди жити в серцях всіх, хто його знав і любив.

*Редакційна колегія "Математичного вісника НТШ",
Математична комісія НТШ,
Київське математичне товариство,
Колектив Інституту математики НАН України*